

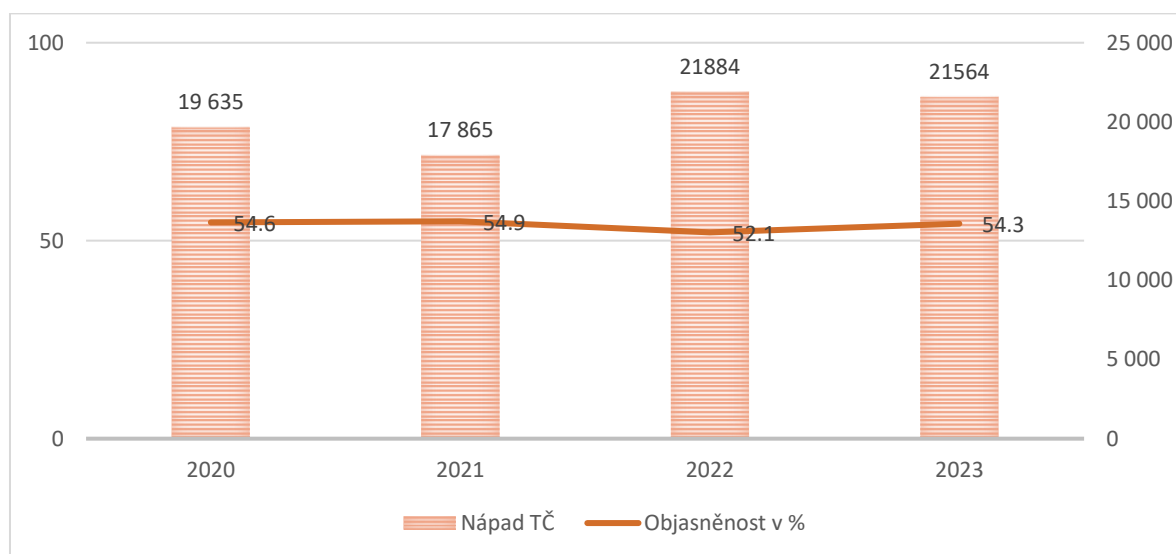
Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku v Moravskoslezském kraji za rok 2023

Moravskoslezský kraj ve spolupráci s Krajským ředitelstvím policie Moravskoslezského kraje vytvořil informační zprávu o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku v Moravskoslezském kraji za rok 2023. Prostřednictvím této zprávy bychom chtěli veřejnost informovat o vývoji kriminality na území našeho kraje, o nových trendech a o predikci vývoje kriminality pro následující období. Informace z této zprávy mohou být také ukazatelem toho, čemu je možné věnovat větší pozornost za účelem snížení rizika stát se obětí některého z trestných činů.

1. Úvodní zhodnocení bezpečnostní situace v Moravskoslezském kraji

Bezpečnostní situaci na území Moravskoslezského kraje lze považovat z dlouhodobého hlediska za stabilizovanou. Celkově bylo v Moravskoslezském kraji za rok 2023 evidováno 21 564 trestných činů. To je ve srovnání s rokem 2022, kdy bylo evidováno 21 884 trestných činů, mírný pokles (-1,5%). Objasněnost naopak oproti roku 2022 v roce 2023 mírně vzrostla (+2,8%), její úroveň za rok 2023 činila 54,28%. Kriminalita registrovaná na území kraje představuje podíl ve výši 11,9 % z celkového nápadu trestné činnosti v ČR.

Graf č. 1 Evidovaná trestná činnost v Moravskoslezském kraji za léta 2020 - 2023



2. Bližší pohled na vývoj kriminality v Moravskoslezském kraji za rok 2023

2.1 Vybraná specifika a významné kriminogenní faktory v Moravskoslezském kraji za rok 2023:

- vysoká nezaměstnanost,
- problémy a uzavírání průmyslových podniků,
- dlouhodobé ekologické problémy – kvalita vzduchu, smog, toxický odpad,
- dlouhodobě nejvyšší počet registrovaných násilných činů mezi kraji,
- trvale vysoký podíl opakovaně trestaných osob na objasněných trestných činech,
- z hlediska motivace pachatelů trestné činnosti jsou kriminogenním faktorem závislosti – toxikomanie, alkohol a snaha sehnat na ně finance,
- divácké násilí s mezinárodním dosahem.

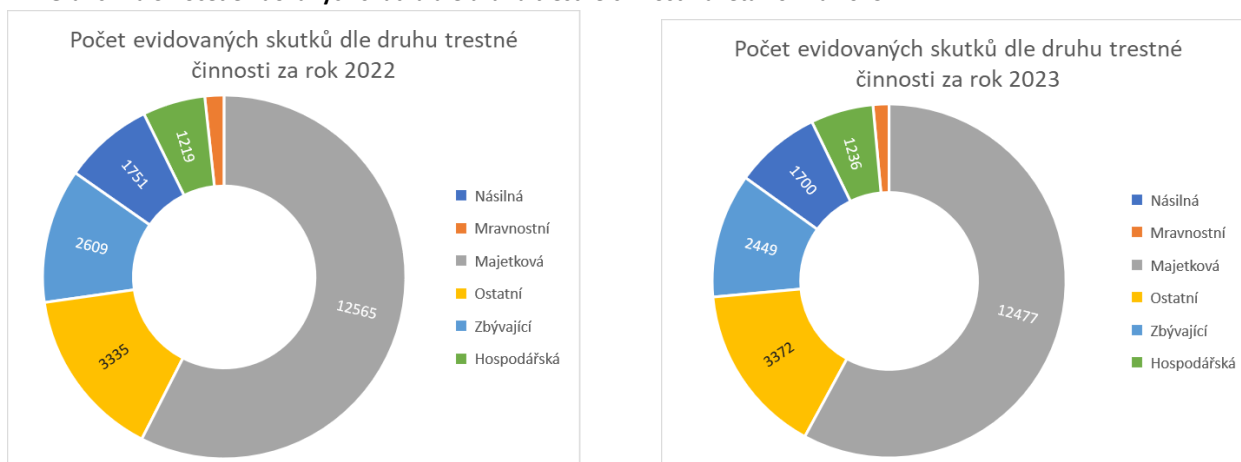
2.2 Vybrané faktory ovlivňující bezpečnostní situaci v kraji v roce 2023:

- vysoká inflace spojená s dalším zvyšováním cen energií a základních potravin,
- zvýšený nárůst mravnostních trestných činů, které byly oznámeny s letitou časovou prodlevou,
- **výrazné zvýšení evidovaného protiprávního jednání se znaky domácího násilí,**
- **nárůst počtu a sofistikovanosti u trestných činů páchaných v kyberprostoru, využívání umělé inteligence (dále jen „AI“) při páchání této trestné činnosti,**
- pokračování uprchlické krize spojené s válečným konfliktem na Ukrajině,
- pokračující aktivita tzv. vlastenecké a alternativní scény,
- nové skupiny nebezpečných návykových látek (fentanyl), rozšíření jejich užívání i mezi mládeží,

2.3 Vybrané změny v porovnání s rokem 2022:

- **výrazný nárůst úvěrových podvodů**
- **výrazný nárůst krádeží vloupáním do motorových vozidel**
- **výrazné zvýšení evidovaného protiprávního jednání se znaky domácího násilí,**
 - k využití institutu vykázaní ze společného obydlí došlo ve 106 případech
 - počet ohrožených dětí: 129
- **nejvyšší počet evidovaných činů jinak trestných, spáchaných dětmi (do 15 let věku)**
- výrazný nárůst počtu evidovaných přestupků
 - zejména na úseku BESIP
- **dlouhodobě pokračující růstový trend krádeží v obchodech**
- nárůst stíhaných osob na úseku TOXI
- **nárůst počtu trestných činů spáchaných v kyberprostoru,** jejich podíl na celkové trestné činnosti je 9,2 %, **jimi způsobené škody narostly na 236,9 mil. Kč** (což je cca 1/4 celkových škod spáchaných trestnou činností). Tato trestná činnost má zásadní **dopad na poškozené – škody jsou běžně ve statisících Kč.**
- **nové trendy u krádeží dvoustopých motorových vozidel** – objevují se nová speciální zařízení k překonání elektronické ochrany vozidla, pachatelé jsou převážně organizované zločinecké skupiny ze zahraničí,
- na rozdíl od let předchozích **nebyla v r. 2023 zjištěna žádná sériová trestná činnost páchaná na seniorech,**
- **snížování věkové hranice obětí mravnostní trestné činnosti - pohybuje se již od 10-12 let,**

Graf č. 2 a 3 Počet evidovaných skutků dle druhu trestné činnosti za léta 2022 a 2023



Hlavní výzvy v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku zaznamenané v roce 2023

- **přesun značné části majtkové a hospodářské kriminality do kyberprostoru,**
- **riziko propadu životní úrovně u značné části obyvatel kraje** (dluhová past, exekuce),
- negativní společenské klima,
- zranitelní účastníci silničního provozu,
- nelegální migrace.

3. Realizované akce

KŘP MSK navýšilo počet realizovaných preventivních akcí (2 190 akcí). Přímo **bylo osloveno přes 100 tisíc osob**, současně se podařilo **v rámci mediálních výstupů oslovit přes 1 000 000 osob**, zejména prostřednictvím České televize a Českého rozhlasu Ostrava, a to například vystupováním v pořadu „Džungle zločinu“. Dále potom:

- zkrácený průměrný dojezdový čas prvosledové hlídky k nahlášené události – 5:41 minuty (- 5 sekund),
- opatření spojená se zřízením a činností Krajského asistenčního centra pro uprchlíky (KACPU) z Ukrajiny pokračovala i v roce 2023. Na konci roku bylo prostřednictvím KACPU zajištěno humanitární ubytování pro 36 osob z Ukrajiny (z celkové kapacity 38),

Moravskoslezský kraj za rok 2023 podpořil celkem 9 projektů zaměřených na aktivity spojené s prevencí kriminality. V pěti případech byly projekty orientovány na podporu letních pobytových táborů, víkendových pobytů nebo jednorázových akcí pro děti a mládež ohrožené společensky nežádoucími jevy, v jednom případě na podporu probačních programů nebo jiných vhodných výchovných programů pro děti a mládež a podpora resocializačních programů pro dospělé pachatele a ve třech případech na podporu tematicky zaměřených vzdělávacích, přednáškových, informačních, osvětových aktivit a pořízení bezpečnostně technických prvků.

Ministerstvo vnitra podpořilo v roce 2023 celkem 22 projektů 10 obcí Moravskoslezského kraje. Jednalo se o projekty na podporu rozšíření městských kamerových a dohledových systémů, na podporu rozšíření forenzního značení, na činnost asistentů prevence kriminality, na oplocení pozemku, efektivní práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami, sociálně psychologický výcvik pro rodiče s dětmi, vzdělávání aktérů prevence kriminality v kraji, projekt na podporu prevence u seniorů a na osvětlení autobusových zastávek.

Rovněž jednotlivé obce z Moravskoslezského kraje vypisovaly v roce 2023 své dotační programy na podporu aktivit spojených s prevencí kriminality, jejichž prostřednictvím byla podpořena činnost mnoha subjektů činných v oblasti prevence kriminality.

4. Očekávaná rizika ve vývoji bezpečnostní situace v našem kraji pro rok 2024

V roce 2024 je předpokládán nárůst celkové evidované trestné činnosti na úroveň předpandemického roku 2017, a to zejména u násilné, majtkové a hospodářské trestné činnosti, zejména v oblasti kyberkriminality.

Útočníci pravděpodobně budou využívat v maximální míře rychle se rozvíjející AI. Ta může být např. použita k vytváření phishingových e-mailů, které jsou těžko rozeznatelné od legitimních zpráv. AI je využívána už dnes při ransomware útocích – např. k šifrování klíčových dat na serveru různých orgánů a institucí za účelem získání výkupného. Stále častěji může docházet k manipulaci s lidskými emocemi a city, prostřednictvím kterých budou útočníci získávat přístupy nejen k osobním informacím, ale i různým citlivým datům obětí. **AI může být použita i k analýze chování vytipované osoby a k předpovědi, jak s ní nejlépe manipulovat.**

AI bude možné využít na analýzu sociálních médií, e-mailové komunikace nebo on-line jejího chování. Tyto informace se pak použijí k vytvoření cílených a personalizovaných útoků, včetně šíření politické propagandy. Útočníci se stále **častěji zaměřují na uživatele internetového bankovníctví – od žádostí o zaslání určité finanční částky, po prolomení či přímého získání hesla do internetového bankovníctví prostřednictvím podvodných telefonátů či videorozhovorů, v kterých dokáží napodobit vzhled jakékoliv osoby z rodinného okruhu oběti. Hrozí útoky na IoT systémy (tzv. „internet věcí“ - síť fyzických zařízení, vozidel, domácích spotřebičů a dalších zařízení, která jsou vybavena elektronikou, softwarem, senzory/čidly a hlavně vzájemným propojením a výměnou dat). Může tak dojít k získání dat, případně i k útoku na infrastrukturu domácnosti, aniž by o tom uživatel jakkoliv věděl.**

Další hrozbou může být narůstající agresivita u stále mladší části populace, fyzické napadání, šikana a kyberšikana, v souběhu se zneužíváním on-line prostředí k propagaci tohoto chování.

V on-line prostředí nabývá na významu dosah různých influencerů, youtuberů a tik-tokerů, kteří jsou dětmi nekriticky obdivováni, a dokáží jim vnutit různé tzv. „trendy“, kterými se děti inspiroují, přitom se často pohybují na hraně zákona. Často nebezpečné „trendy“ vytvářejí přímo i děti a mladiství.

Na úseku toxi není vyloučen rostoucí trend i v menších městech, a to zejména ve vztahu k užívání nové „zombie“ drogy - fentanylu.

U mravnostní trestné činnosti předpokládáme nárůst, ať už z důvodů rozšíření kritérií u definice některých mravnostních skutků, nebo z důvodu naivity samotných dětí, které dobrovolně šíří prostřednictvím sociálních sítí vlastní fotky s erotickým podtextem.

Vzhledem k tragické události na Filozofické fakultě v prosinci 2023 očekáváme avizované legislativní změny na úseku evidence (držitelů) zbraní. V této souvislosti se policie více bude zaměřovat na ochranu tzv. měkkých cílů.

Zvýšená aktivita a agresivita pachatelů směrem k nejzranitelnějším obětem trestné činnosti – dětem, ženám, tělesně postiženým a seniorům.

Priority Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje pro rok 2024

- majetková kriminalita
- trestná činnost v internetovém prostředí
- hate crime
- drogová kriminalita

Zdroj informací: Krajské ředitelství policie MSK; Zpráva o situaci oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2023 - podklady za Moravskoslezský kraj.